

Ko dāvāsim Latvijai simtgadē?

Dace Melbārde
Latvijas kultūras ministre

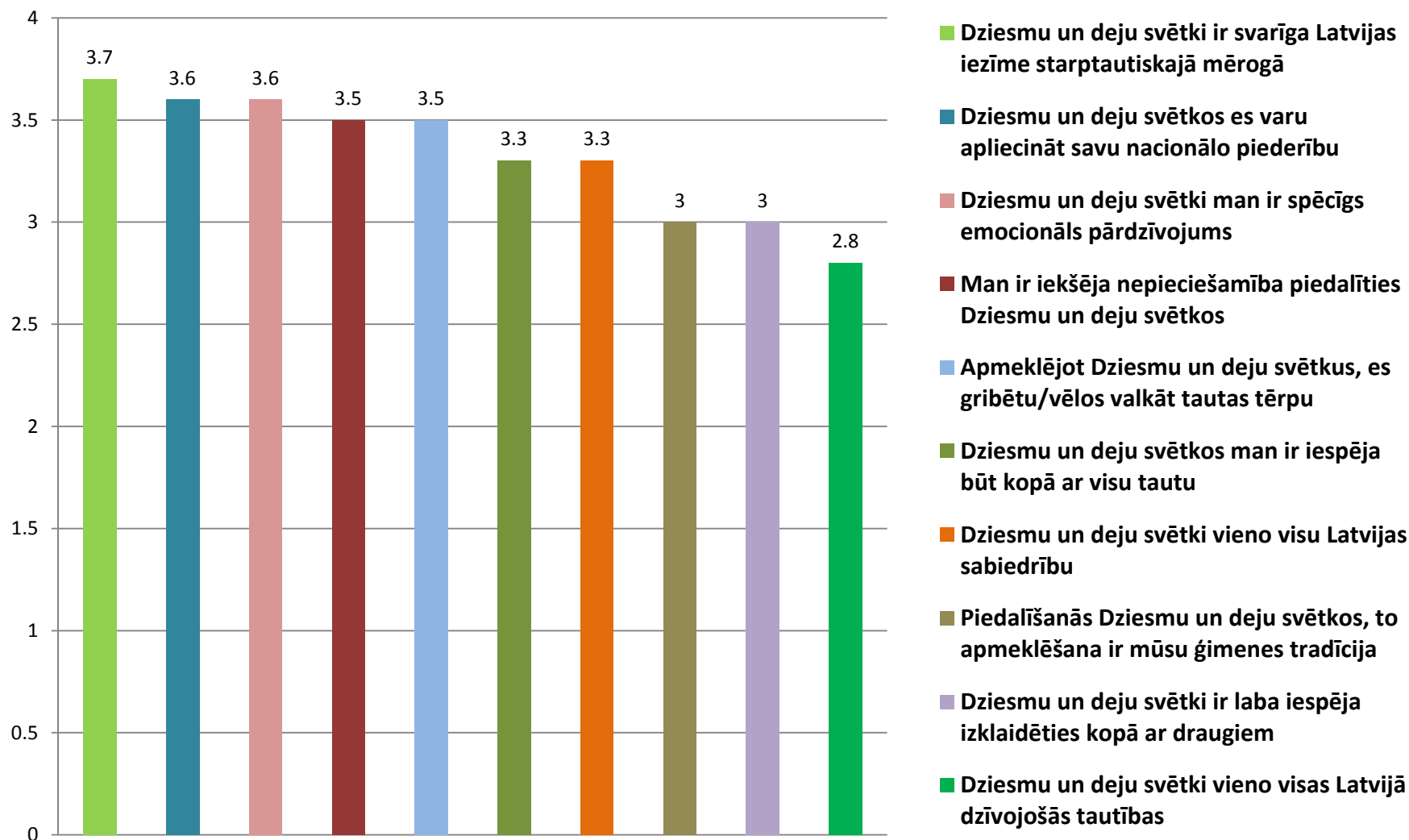
Forums “Kultūras centru loma ceļā uz Latvijas simtgadi”
2014.gada 15.oktobrī Rīgā, Kultūras pilī Ziemeļblāzma

Mēs esam tas, ko mēs svinam.

Amitai Ecioni

Vidējais novērtējums par sekojošiem apgalvojumiem 4 ballu skalā:

4 - pilnībā piekrīt; 3 - drīzāk piekrīt; 2 - drīzāk nepiekrīt; 1 - pilnībā nepiekrīt.

Simtgades svinību mērķi

- ❖ Stiprināt valsts gribu, piederības sajūtu un stimulēt pašorganizējošus procesus un sadarbību
- ❖ Latvijas vēstures aktualizācija - *Latvijas valsts izveide nav nejaušība, bet likumsakarība!*
- ❖ Latvijas kā 21.gs. nacionālas valsts identitātes definēšana
- ❖ Paliekošu 21.gs. Latvijas vērtību un simbolu radīšana
- ❖ Jauniešu patriotiskā audzināšana, pašiniciatīvu atraisīšana

Vēstījumi LV100

Vēstījums - LV100

“Pārbūvēt māju”

Latvijas un pasaules 3x3 kustība

Mēs drīkstam, varam un spējam būvēt savu valsti labāku, tādu, lai pašiem prieks tajā dzīvot.

Mēs to varam darīt dažādos veidos - ar kultūras vērtību kopšanu un tālāk nodošanu, ar darbu savas vides, mājas un savas ģimenes labā, bet galvenokārt - ar politisku un pilsonisku aktivitāti.

Vēstījums - LV100

**“Mācīsimies Latviju”
skolotāja Daina Sirmā**

Es gribētu, lai ikkatrs Latvijas skolasbērns Latvijas 100gades laikā nonāk klātienē tuvu aci pret aci mūsu lielajos karstajos punktos Rīgā, Kurzemē, Zemgalē, Vidzemē, Latgalē un Sēlijā, sajūtot, kā Latvija ceļ svētībā rokas pār ļaudīm.

Lai ikkatrs Latvijas skolasbērns nonāk pie trim zelta zvaigznēm Rīgas debesīs un nonāk Brāļu kapos, Aglonas bazilikā un Daugavas lokos, Dunavā pie Raiņa, Tīrelpurvā, Dobeles cerīnos, Airītēs, Viesītē pie Stradiņu saknēm, Usmas ezerā un Gaiziņa kalnā.

Vēstījums - LV100

“Nākotnes Latvija” akadēmiķis Jānis Stradiņš

Tikai no mums visiem kopā un no katra atsevišķi ir atkarīgs, kāda būs nākotnes Latvija.

Pirmkārt ir jādomā par tautas kvalitāti - gan par stiprām ģimenēm, gan par spēcīgām personībām, individualitātēm, kuras varētu nest mūsu mazās tautas vārds plašā pasaulē, kuras mums vajadzētu savā vidē atrast, izlolot un izcelt, nevis noskaust.

Nākotnes Latvijai jābūt ne tikai neatkarīgai un latviskai, bet arī brīvai, pārtikušai, eiropeiskai, cilvēka cieņu respektējošai valstij, kur nācijai tiesības nav konfliktā ar cilvēka tiesībām. Citāda Latvija nav vajadzīga.

Vēstījums - LV100

“Brīvības robežas”

zinātnieks Vjačeslavs Kaščejevs

Latvijas valsts pamatus ir likuši mūsu tēvi un mātes, cilvēki no vēstures stundām, pieminēkliem un ielu nosaukumiem.

Nākotnes Latviju veidojam mēs. Un tāpat kā saule, gaiss vai veselība mums ir viena liela Dieva dāvana, ar kuru nu jau esam tik ļoti saraduši, ka pamanām tikai svētkos. Tā ir mūsu **brīvība**.

Brīvības robežas vienu brīdi šķiet ļoti plašas, bet patiesā brīvība ir tik liela, cik lielu atbildību spējam uzņemties.

Vēstījums - LV100

“Garīgā dimensija” dzejniece Māra Zālīte

Valsts nevar pastāvēt materiālajā plaknē, ja tās ideja, veidols un jēga nedzīvo cilvēku apziņā. Galvās un sirdīs.

Ej, vēsti visai pasaulei, -
Grib mūsu zeme brīva būt!
Kā zaļos mežos vizbulis,
Kā zilos gaisos cīrulis.

Ej, prasi savai dvēselei,
Vai spēka pietiks brīvai būt?
Ko prasi visai pasaulei,
To arī savai dvēselei.

Mums ceļa nav, kas nobruģēts.
Mums pašiem ceļš ir jāizklāj.
No cerībām, kas tumsā mirdz.
No akmeņiem, kas mums uz sirds.

Vēstījums - LV100

“Ikviens būs simtgadnieks”

Liāna Langa

Gatavojoties mūsu valsts simtgadei **svētku centrā jāliek pasākumu kopumu, kas vērsts tieši uz sabiedrības, īpaši jaunatnes, izglītošanu.**

Pilsoniskas sabiedrības drošumspēju veido arī vienota pilsoņu izpratne par savas valsts rašanos un identitāti, tās vēsturi, saturu un pastāvēšanas mērķiem. **Svinot valsts jubileju, mums visiem būtu jābūt spējīgiem par Latviju domāt mūsu valstiskuma kategorijās.**

Vēstījums - LV100

**“Vēsturei nepiemīt ne loģika, ne taisnīgums”
Jānis Elsbergs**

Vai mēs savu valsti pelnījuši? Vai, piemēram, kurdi vai baski, kam ir gan sava valoda un kultūra, gan tauta un teritorija, un kas daudz asiņu lējuši, par savu neatkarību cīnīdamies, - vai viņi mazāk pelnījuši savu valsti? Kur loģika un taisnīgums? Viņiem valsts nav, mums ir. Man šķiet, mums jābūt par to pateicīgiem... nezinu tikai, liktenim vai Dievam...

Tātad Latvijas neatkarība nav pašsaprotama un no lielā vēstures rata viedokļa it nemaz nav obligāta.

Mūsu pašu un Latvijas nākotnes labad mums vajag mainīties, vajag izspiest no sevis tās senās bailes un bezcerības sajūtu valsts un politiskās sistēmas priekšā. **Tad Latvija būs stipra. Un tad mēs būsim pelnījuši, ka mums tāda Latvija ir.**

Vēstījums - LV100

“Dzimtenes sajūtas”

Nora Ikstena

Un ja kādu mīl, tad jā mīl ar visiem trūkumiem. Nevar gribēt, lai ir tikai labs un nevar gribēt, lai ir pēc ģimja un līdzības. **Tā arī ar dzimteni.** Jāmīl ar visiem trūkumiem, pat tad, kad aizžņaudzas kakls un gribas no tās prom. Kad liekas - mās, tu mani nodevi, tu liki man vilties, un es to nebiju pelnījusi.

Domāju, ka nav pamestāka cilvēka pasaulē, kas dzīvo bez sava tuvākā, tāpat arī bez dzimtenes. Kā dziesmiņā:

*Piekususi ceļu gāju,
Sēstos ceļa maliņā;
Ne nu vaira Dieviņš redz,
Ne ar' savi bāleliņi.*

Bez Latvijas arī tā būtu - kā bez Dieva, bez māsas, brāļa, bez tēva, mātes, bez mīlotā.

Vēstījums - LV100

“Latvijas piederība ir apziņa”

Uģis Brikmanis

- ❖ **Latvija Saules zīmē** - tā ir simboliskā doma, kas caurvītu 2018.gada norises. Saules - gaismas, enerģijas, mīlestības simbolika latviešu kultūrā, saules rita nozīme no senāko tautasdziesmu laika līdz mūsdienām Latvijā ir pašsaprotama.
- ❖ **Norišu secības pamatā likts Saules rits** caur kalendārajiem mēnešiem.
- ❖ “Latvijas Valsts mežu” izcirtumos Latvijai piederīgie iestāda mežus, apņemoties rūpēties par jaunaudzi, līdz tā paaugas; tā ir dāvana nākamajām paaudzēm; šīs jaunaudzes iegūst stādītāja vārdu (pēc brīvas vēlēšanās).
- ❖ 2018. gadā Latvijas novadu skaistākajās un atbilstošākajās vietās tiek atklātas mājas, kur mātes no jebkuras pasaules malas atbrauc un dzīvo, līdz bērni nāk pasaulē - “**Māras istabiņas**”, piepildītas ar dabas skaistumu, mākslu un mūziku, vecmāšu gudrību.

Programmas veidošanas pamatprincipi

- ❖ 5 gadu programma (2017-2021)
- ❖ Nacionālā, lokālā, starptautiskā un virtuālā dimensija
- ❖ Nepārtrauktība nevis kampaņa
- ❖ Iedzīvotāju, kopienu līdzdalība ideju ģenerēšanā, programmas veidošanā un īstenošanā
- ❖ Bērni un jaunieši: galvenie “spēlētāji”
- ❖ Sabalansēti pagātnes-tagadnes-nākotnes jautājumi
- ❖ Atvērtība, profesionalitāte, integrēta pieeja
- ❖ Privātā-publiskā partnerība, mecenātisms

Ko dāvāsim Latvijai simtgadē?

Vēsture un izglītība

- ❖ Latvijas vēstures pētījumi, publikācijas, konferences, izstādes un kvalitatīvi raidījumi Latvijas medijos (100 stipendijas)
- ❖ Ievērojamu Latvijas personību biogrāfijas
- ❖ Latvijas Nacionālā enciklopēdija
- ❖ Nozaru vēstures: Latvijas mākslas un mūzikas vēsture, Latvijas baznīcu vēsture, Latvijas tautsaimniecības vēsture
- ❖ Dokumentālo filmu seriāls u.c.

Ko dāvāsim Latvijai simtgadē?

Jaunrade un izglītība

- ❖ Jaunrades darbi mākslā, dizainā, mūzikā, dejā, literatūrā
- ❖ Latviešu dramaturģijas jaundarbi un pirmizrādes
- ❖ Vismaz 5 pilnmetrāžas mākslas filmas
- ❖ “Kultūras skolas soma”
- ❖ Triju mākslas augstskolu projekts - digitāla platforma *Latvijas simtgades kultūras ceļa zīmes nākotnei*, u.c.

Ko dāvāsim Latvijai simtgadē?

Kultūrtelpa un izglītība

- ❖ Rīgas pils pilnībā atjaunota ar Latvijas muzeju kopizstādi
- ❖ Kultūrvēsturisko novadu aleja (piemēram, Akmens tilts, jo *Daugav's abas malas mūžam nesadalās*)?
- ❖ Renovēts Okupācijas muzejs un memoriāls
- ❖ Renovēts Latvijas Nacionālais mākslas muzejs
- ❖ Renovēts Jaunais Rīgas teātris
- ❖ Latvijas muzeju krātuve
- ❖ *Liels Dzintars* Liepājā, Likteņdārzs Koknesē, Raiņa muzejs Tadenavā u.c.

Ko dāvāsim Latvijai simtgadē?

Kultūrtelpa un izglītība

- ❖ Laikmetīgās mākslas muzejs / centrs Rīgā un Cēsīs, un moderna akustiskā koncertzāle Rīgā un Ventspilī
- ❖ Nacionālais stadions un Mežaparka estrāde
- ❖ Dizaina un mākslas objekti pilsētvidē un lauku ainavā
- ❖ Veloinfrastruktūras pilnveide Latvijā - Latvijas simtgades ceļi (piemēram, "Saratov", Tērbata u.c.)
- ❖ Koku stādīšanas akcija u.c.

Ko dāvāsim Latvijai simtgadē?

Notikumi un izglītība

- ❖ Latvijai 100 - 365 dienas Latvijā
- ❖ Vispārējie latviešu dziesmu un deju svētki/ pagalmu dziedāšanas svētki
- ❖ Latvijas muzeju kopizstāde
- ❖ Latvijas teātru labāko izrāžu maratons
- ❖ Pirmizrādes, pasaules pirmatskaņojumi, jauniestudējumi
- ❖ Ielas mākslas festivāls / "Dzimuši Latvijā" u.c.
- ❖ Baltā diena, "Papardes" diena

Ko dāvāsim Latvijai simtgadē?

Solidaritāte un sadarbība

- ❖ 100 labie darbi Latvijai
- ❖ Latvija bez bērnnunamiem
- ❖ Radošās partnerības
- ❖ Mūzikas instrumenti bērnu mūzikas skolām
- ❖ LNB lasītājkartes visām jaunajām māmiņām
- ❖ Vairāk latviešu mūzikas raidorganizācijās
- ❖ Latvijas amatpersonas latviešu dizaineru tērpos

Ko dāvāsim Latvijai simtgadē?

Starptautiskā sadarbība

- ❖ Starptautiskā darba grupa ar reģiona valstīm, kas 2018.gadā svin simtgadi - kopprojekti, kopražojumi
- ❖ Baltijas vienotība simtgades svinībās
- ❖ Londonas grāmatu gadatirgus - Baltijas valstis viesu valstu statusā
- ❖ Baltijas valstu ceļojošā izstāde par vēsturi
- ❖ Baltijas valstu izstāde un kultūras programma ASV
- ❖ Latvijas - Igaunijas armiju parāde 23.jūnijā par godu Cēsu kauju simtgadei
- ❖ Rīga - UNESCO Pasaules grāmatu galvaspilsēta
- ❖ Sadarbības projekti ar Franciju, Vāciju u.c.

Līdzšinējās aktivitātes Latvijā

- ❖ Ap 400 dalībnieku visā Latvijā - ideju “prāta vētra”
- ❖ Diskusija LR Saeimā - deputāti un jaunatne/uzņēmēji/kultūras, izglītības, zinātnes pārstāvji, tikšanās ar dažādām Saeimas komisijām un apakškomisijām
- ❖ Reģionālās diskusijas Latvijā - Liepājā, Daugavpilī, Jēkabpilī, Jelgavā, Valmierā un Valkā
- ❖ Mazākumtautību diskusijas Višķos (Daugavpils novads) un Liepājā
- ❖ Diskusijas ar nacionālo kultūras institūciju vadītājiem, ekonomiski aktīviem jauniešiem un ex kultūras ministriem
- ❖ Diskusijas 3x3 nometnē un ar kultūras centru vadītājiem
- ❖ Starpvalstu apaļā galda diskusijas LV-100-EE (31.05.2014.) un LV-100-LT (13.09.2014.)
- ❖ Diskusijas ar tautiešiem ārvalstīs

Saeimas diskusija. Jauniešu panelis:

- ❖ 3 labie piemēri, kad latvisko simbolu lietošana rada vēlmi justies piederīgam: uzvaras lielās sporta sacensībās / valsts svētku pasākumi / lielās sakopšanas talkas
- ❖ Jaunais kultūras kanons - sasaiste ar jaunradi
- ❖ Diskusijas par LV100 un programmas ar jauniešiem diasporas valstīs
- ❖ Stratēģiska datorspēle par latviešu brīvības cīņām
- ❖ Vislatvijas e-platforma Labajiem darbiem
- ❖ Jaunieši integrējas LV100 darba grupās, sadarbojoties ar pieredzējušiem organizatoriem, nevis darbojas atsevišķi

Saeimas diskusija. Uzņēmēju panelis:

- ❖ Kopīgs mārketinga plāns Latvijai, kopīgs zīmols "Made in Latvia"
- ❖ Jauno uzņēmēju audzināšanas programma
- ❖ Valsts augstākais apbalvojums uzņēmējiem
- ❖ Uzņēmējdarbības vēsture - fundamentāls izdevums
- ❖ 2018.gadā - starptautisks biznesa forums ar starptautiskiem partneriem
- ❖ Ceļojošā izstāde par Latvijas uzņēmējdarbību
- ❖ Simtgades obligācija kā finanšu instruments
- ❖ Sakārtot ziedošanas normatīvo bāzi
- ❖ VKKF izveidot speciālu programmu ar mērķi ziedot simtgadei, uzņēmēju pārstāvji žūrijā

Reģionālās diskusijas. Idejas individuālām iniciatīvām:

- ❖ Personīgais tautas tērps darināts ar savām rokām
- ❖ Izveidot un uzzīmēt dzimtas koku
- ❖ Sakopšu savu zemes gabalu, stādīšu kokus
- ❖ Izceļošu Latvijas novadus ar savu ģimeni
- ❖ Dāvināšu savu balsi korī, savu soli dejai
- ❖ Noturēt savā bērņā pozitīvu attieksmi pret valsti, pašam dzīvojot / neaizbraucot no Latvijas
- ❖ Ieguldīšu savu laiku LV100 svinību organizēšanā
- ❖ Svinēšu svētkus ar saviem bērņiem

Reģionālās diskusijas. Idejas kopienu iniciatīvām:

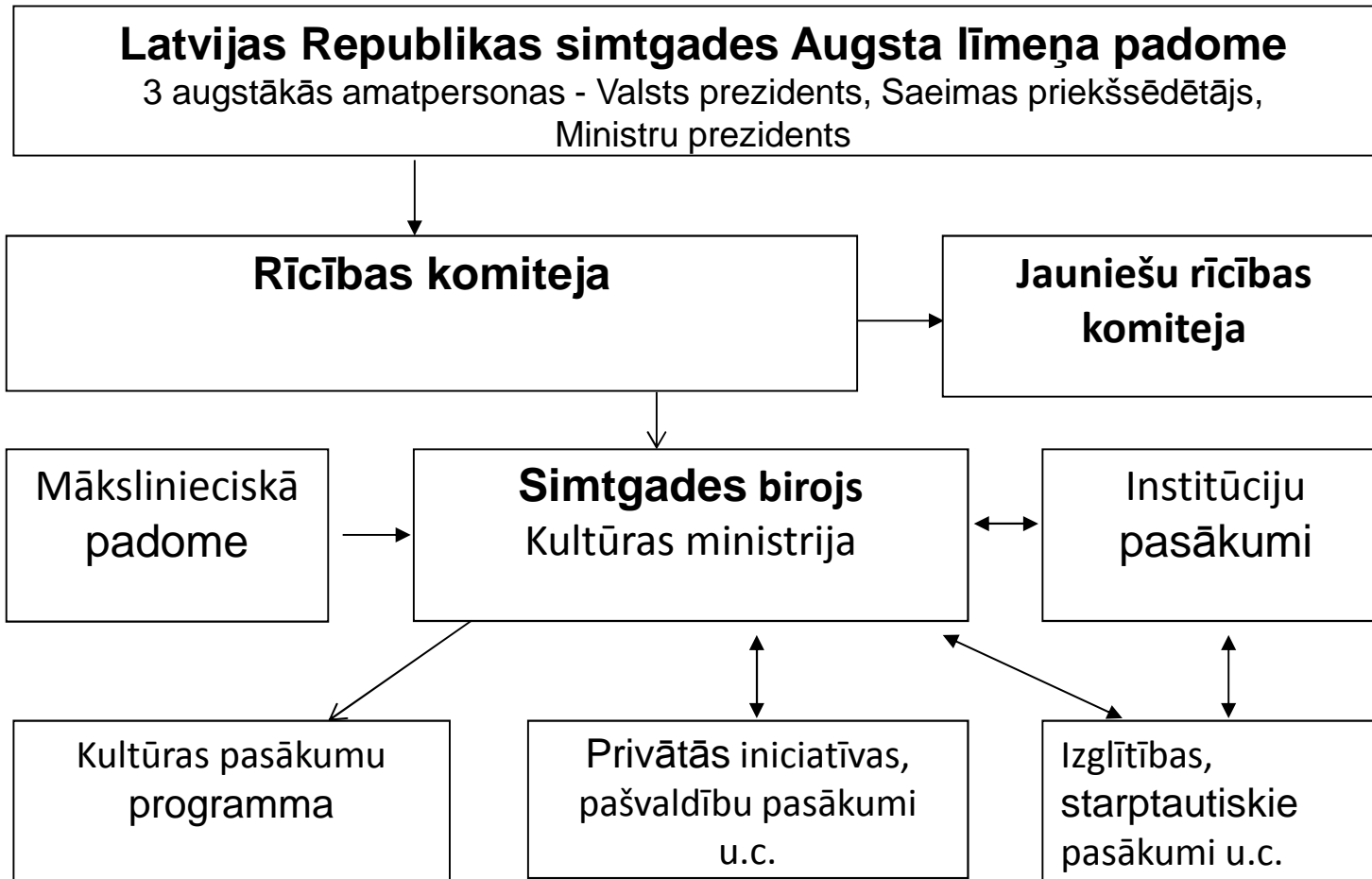
- ❖ Lokālā novadpētniecība - lokālais kultūras kanons
- ❖ Reģionu augstskolu pētījumus virzīt uz lokālo problemātiku
- ❖ Nepieciešamas arī kampaņas - sabiedrības apņemšanās (piem., nomazgāt logus)
- ❖ Veicināt reģionu labo prakšu izplatīšanu LV (piemēram, Jēkabpils novada senioru aktīvā dzīvesveida pieredze)
- ❖ Novados rīkot aizbraukušo atgriešanās forumus
- ❖ Sabiedriskā medija (Latvijas TV) kvalitatīva pieejamība
- ❖ Atrast un izvērst reģionālos pievilksanas balstus (piem., Valmiera - Blaumaņa festivāls)
- ❖ Projekts “Manas ģimenes loma teritorijas veidošanā” - pilsēta, iela, pagasts

Reģionālās diskusijas. Idejas nacionālām aktivitātēm:

- ❖ 18.11.17. - 18.11.18.g. LV 100gadi svin katru dienu citā Latvijas vietā
- ❖ “Latvijas simtgades ceļazīmes” - digitāla platforma sabiedrības diskusijai un izglītošanai par nacionālajām vērtībām
- ❖ 4.maijā - Tautas mākslas maratons visos Latvijas centros
- ❖ Digitāls mācību materiāls bērniem/ jauniešiem, labas kvalitātes interaktīvas spēles par LV dibināšanu un LV100 (šobrīd daudz info, nav vienota materiāla)
- ❖ LV simtgades tūrisma maršruti (piemēram, “Saratov” - Rīga-Liepāja)
- ❖ Apmaiņas programmas studentiem, skolēniem - Kurzemes/Latgales
- ❖ Valsts oficiālajās ceremonijās 2018.gadā sarkanais paklājs jānomaina pret visas Latvijas kopīgi veidoto lupatdeķi
- ❖ Rīgā izveidot kultūrvēsturisko novadu aleju

LV100gades organizatoriskā struktūra

Ceļakarte

1. Augsta līmeņa padomes izveide
2. Rīcības komitejas izveide
3. Jauniešu rīcības komitejas izveide
4. 100gades svinību biroja izveide
5. Mākslinieciskās padomes izveide
6. Ideju bankas veidošana - virtuāli un fokusa grupas
7. 100 idejas 100 Latvijas gadiem: Latvijas Radio projekts
8. Vēstījumu sagatavošana
9. Programmas 1.projekts un izmaksu plānojums
10. Konkurss par simtgades koncepciju un vizuālo tēlu

100 idejas 100 Latvijas gadiem

IDEJU TENISS

100 IDEJAS 100 GADIEM

NO 3. LĪDZ 7.NOVEMBRIM

LATVIJAS RADIO 1. PROGRAMMĀ PL. 9:05 -10:00

VIDEO TIEŠRAIDĒS:

www.delfi.lv

www.lsm.lv

m.lmt.lv

Ideju forums visiem Latvijas iedzīvotājiem
portālā *Delfi.lv*

Latvijas Republikas simtgades satura veidošana

JPI pieteiktais finansējums 2015.-2017.gadam ietver:

- ❖ 5 spēlfilmas, 1 animācijas filma vai cikls, 6 dokumentālās filmas
- ❖ Latvijas Nacionālā enciklopēdija
- ❖ Simtgadei veltīta monogrāfija
- ❖ Latvijas Nacionālā mākslas muzeja programma simtgadei (Portrets. 20.gadsimts; LV dizaina stāsts - 100; Nākotnes valsts; 6. Rīgas starptautiskā tekstilmākslas triennāle; Jūgendstils. Sākotne. Ietekmes. Savdabība)
- ❖ Simtgades biroja izveide KM (līdz 5 darbiniekiem)
- ❖ Sagatavošanās pasākumi XXVI Dziesmu un XVI Deju svētkiem 2018.gadā

Paldies par uzmanību!

Dace Melbārde
Latvijas kultūras ministre